

സീറോവേസ്റ്റ് കോവളം

പരിസ്ഥിതി പഠന സഹായി

ഉല്പാദകന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം Extended Producer responsibility (EPR)

ഇതുമൂലം മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനമെന്നത്, സമൂഹത്തിന്റേതോ, ഭരണകൂടത്തിന്റേതോ ഉത്തരവാദിത്തമായിരുന്നു. 'Zero Waste' തത്വങ്ങളിൽ ഈ സമ്പ്രദായം തിരുത്തപ്പെടുന്നു. ഇവിടെ മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനമെന്നത്, ഉല്പാദകന്റെ കടമയായി മാറുന്നു. ഇതിനെ Extended Producer Responsibility (EPR) എന്ന് വിളിക്കാം.

ഇന്ന് നിലവിലുള്ള പല മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനപദ്ധതികളും ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെട്ട മാലിന്യത്തെ എങ്ങനെ കൈകാര്യം ചെയ്യണമെന്ന് ചിന്തിക്കുന്നവയാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ, മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനമെന്നത് ഒരു മരീചികയായി തുടരുകയും പ്രകൃതി വിഭവങ്ങളും ഊർജ്ജവും പാഴാക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

ശരിയായ ഒരു മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനപദ്ധതി മാലിന്യം സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നതിന് മുമ്പ് തുടങ്ങുന്നു. ഉൽപന്നം രൂപകൽപന ചെയ്യുമ്പോൾ തന്നെ ഉപയോഗശേഷം ബാക്കിവരുന്ന വസ്തുക്കളുടെ ജീർണ്ണനം, പുനരുപയോഗ - പുനർനിർമ്മാണ - പുനഃചംക്രമണ - പുനഃപ്രാപ്തി സാധ്യതകൾ മുൻകൂറായി പരിഗണിക്കുന്നു. ഇതിനൊന്നും സാധിക്കാത്ത വസ്തുക്കൾ ഉല്പാദനപ്രക്രിയയിൽ നിന്നും മാറ്റിനിർത്തുന്നു. ഇവിടെയാണ് ഉല്പാദകന്റെ ഉത്തരവാദിത്തത്തിന്റെ പ്രസക്തി.

ഇതുവരെയും മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനമെന്നത്, സമൂഹത്തിന്റെയോ, ഭരണകൂടത്തിന്റെയോ ഉത്തരവാദിത്തമായിരുന്നു. 'Zero Waste' തത്ത്വങ്ങളിൽ ഈ സമ്പ്രദായം തിരുത്തപ്പെടുന്നു. ഇവിടെ മാലിന്യനിർമ്മാർജ്ജനമെന്നത്, ഉല്പാദകന്റെ കടമായി മാറുന്നു. ഇതിനെ Extended Producer Responsibility (EPR) എന്ന് വിളിക്കാം.

ഈ ആശയത്തിന് പിന്നിലെ വസ്തുതകൾ:

- (i) ഉല്പാദകനു മാത്രമേ തന്റെ ഉൽപന്നത്തിലടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഘടകങ്ങളെക്കുറിച്ചും നിർമ്മാണ രീതിയെക്കുറിച്ചും പൂർണ്ണമായ അറിവുള്ളൂ.
- (ii) ഉൽപന്നം വാങ്ങുമ്പോഴും ഉപയോഗശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ സംസ്കരണ പ്രക്രിയയ്ക്കും ഉപഭോക്താവ് പ്രത്യക്ഷമായും പരോക്ഷമായും വിലകൊടുക്കേണ്ടി വരുന്നു.
- (iii) മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായി ഉപഭോക്താവ് ചെലവാക്കുന്ന തുക ഉല്പാദകനു ലഭിക്കുന്ന അധിക ലാഭമാണ്.
- (iv) മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനമെന്നത് മാലിന്യ സ്രഷ്ടാവിന്റെ ധർമ്മമാണ്.

EPR എന്ന ഈ തത്ത്വം നിയമപരമായി എല്ലാ നിർമ്മാതാക്കൾക്കും നിർബന്ധമാക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഓരോ ഉൽപാദകനും തങ്ങളുടെ ഉൽപന്നത്തിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യത്തെ ഉപഭോക്താക്കളിൽ നിന്നും തിരികെ എടുക്കേണ്ടതായി വരും. ഇത് വസ്തുക്കളുടെ പുനഃചംക്രമണത്തെയും പുനരുപയോഗത്തെയും വർദ്ധിപ്പിക്കും.

ഉദാഹരണത്തിന് ബാറ്ററി ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന ഒരു കമ്പനി അത് ഉപഭോക്താവിലേയ്ക്കെത്തിയ്ക്കുന്ന വിപണന ശൃംഖലയിലൂടെത്തന്നെ, ഉപയോഗശൂന്യമായ ബാറ്ററികൾ തിരികെ എടുക്കേണ്ടതായി വരും. അവ പുനരുപയോഗത്തിനോ പുനഃചംക്രമണത്തിനോ വിധേയമാക്കുകയെന്നതും ശേഷിക്കുന്നവ അപകടരഹിതമായി സംസ്കരിക്കുകയെന്നതും ഉൽപാദകന്റെ കടമയായി മാറുന്നു. ഇത് കുറെക്കൂടി മാലിന്യ വിമുക്തമായ, സുരക്ഷിതമായ, അപകടരഹിതമായ ഉൽപാദന സങ്കേതങ്ങളിലേയ്ക്ക് തിരിയാൻ ഉൽപാദകനെ പ്രേരിപ്പിക്കും.

ഒരു മാലിന്യ രഹിത സമൂഹത്തിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന ഉൽപന്നങ്ങളുടെ സ്വഭാവം വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്. ഉൽപന്നങ്ങളെ അവയുടെ ആയുസ്സ് മുഴുവൻ നോക്കിക്കണ്ട് രൂപകല്പന ചെയ്യേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വീണ്ടും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതോ പുനഃചംക്രമണം ചെയ്യാവുന്നതോ ആയ വസ്തുക്കൾ മാത്രമേ packaging ൽ ഉപയോഗിക്കാവൂ. വളരെക്കുറച്ച് മലിനീകരണം മാത്രമുണ്ടാക്കുന്ന, കഴിവതും വിഷമില്ലാത്ത ഉൽപന്നങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുകയും ഉൽപാദനപ്രക്രിയകൾ കഴിയുന്നിടത്തോളം ലളിതമാക്കുകയും വേണം. പുനഃചംക്രമണവും ഉൽപന്നങ്ങളെ ഉപയോഗശേഷം ഘടകങ്ങളായി വേർതിരിക്കുന്ന പ്രക്രിയകളും രൂപകല്പന ചെയ്യണം. സ്വാഭാവികവും പ്രകൃതിദത്തവും പ്രാദേശികത്തനിമ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുള്ളതുമായ കെട്ടിടങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം, എല്ലാവിധ സൗകര്യങ്ങളോടും കൂടിയ, സംയോജിതവും സ്വയം പര്യാപ്തവും സുസംഘടിതവുമായ നഗരങ്ങളുടെ രൂപകല്പന എന്നിവ 'Zero Waste' എന്ന ആശയത്തിന്റെ പരിധിയിൽപ്പെടുന്നു. കൂടുതൽ ശുദ്ധവും വൃത്തിയുള്ളതും കാര്യക്ഷമവും ആയ പുനരുപയോഗം, പുനഃചംക്രമണം, പുനഃപ്രാപ്തി, അസംസ്കൃതവസ്തുക്കളുടെയും ഉൽപന്നങ്ങളുടെയും വിഭവങ്ങളുടെയും പരസ്പരബന്ധം, പാരിസ്ഥിതിക വ്യവസ്ഥകളുടെ ആന്തരഘടന, സ്വാഭാവിക പരിസ്ഥിതി നമുക്ക് ചെയ്തു തരുന്ന സേവനങ്ങൾ എന്നിവയൊക്കെ കണക്കിലെടുത്തു കൊണ്ടാണ് 'Zero Waste' എന്ന ആശയം മുന്നോട്ടു നീങ്ങുന്നത്. വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന ജനസംഖ്യയും അമിത ഉപഭോഗവും പുതിയ ജീവിത സാഹചര്യങ്ങളും ചേർന്ന് നശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ വിഭവങ്ങൾ

'Zero Waste' എന്ന ആശയം പ്രയോഗത്തിലാവുന്നതോടെ, തിരിച്ചുവരുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കാം.

പുനഃപ്രാപ്തിയും പുനഃചംക്രമണവും പുനരുപയോഗവും സാധ്യമായാൽ, പ്രാഥമിക വിഭവങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള ഉൽപാദനത്തേക്കാൾ അവ ലാഭകരമായാൽ, ഊർജ്ജസ്വലമായ പുതിയ സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഒരു ശൃംഖല തന്നെ ഉടലെടുക്കുന്നതു കാണാം. 'Zero Waste' എപ്പോഴും പുരോഗമനപരവും നവീനങ്ങളുമായ ഉൽപാദന പ്രക്രിയകളെയും ഉൽപന്നങ്ങളെയും സാങ്കേതിക വിദ്യകളെയും പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

കുടുതൽ വിവരങ്ങൾക്ക്

Thanal

ZERO WASTE
CENTRE

L-14, Jawahar Nagar, Kowdiar P.O.
Thiruvananthapuram, Kerala 695 003
Tel- 0471-2727150 e-mail - admin@thanal.org
www.thanal.org

സീറോവേസ്റ്റ് സെന്റർ
കോവളം പി.ഒ. തിരുവനന്തപുരം കേരളം 695 527
ഫോൺ 0471-2796587